

Grønlands Landsting

Dato: 6. maj 2015

Ad forslag til:

- Inatsisartutbeslutning om at Grønlands Selvstyre tiltræder Anordning om ikrafttræden for Grønland af forældreansvarsloven, Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v., Lov om ændring af myndighedsloven for Grønland, lov om ikrafttræden for Grønland af lov om ægteskabets retsvirkninger, retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland, Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om ændring af retsplejeloven, lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning samt forskellige andre love (FM2015/99).
- Inatsisartutbeslutning om at Grønlands Selvstyre tiltræder Anordning om ikrafttræden for Grønland af dele af lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægteskabets retsvirkninger og retsplejeloven og om ophævelse af lov om registreret partnerskab (Ophævelse af anordning om lov om registreret partnerskab som følge af ægteskab mellem to personer af samme køn) (FM2015/100).
- Inatsisartutbeslutning om at Grønlands Selvstyre tiltræder Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen (FM2015/101).

Kontor: Familieret

Ansvarlig: Lars Thøgersen

Sagsnr. 2015 - 3153

Ikraftsættelse af forældreansvarslovgivningen for Grønland – orientering om ”børnebortførelser” mellem Danmark og Grønland

1. Overordnet om ikraftsættelsen af forældreansvarslovgivningen

De bestemmelser om børnebortførelser, der som et led i ikraftsættelsen af forældreansvarslovgivningen foreslås sat i kraft for Grønland, svarer overordnet set til de bestemmelser, der gælder i Danmark. Derved bringes retstilstanden på børnebortførelsesområdet i Grønland generelt i overensstemmelse med retstilstanden i Danmark, sådan at kravene til forældre og handlemulighederne for myndighederne i børnebortførelsessager er de samme.

Det foreslås således, at der i Grønland skal gælde de samme om krav om samtykke fra en forælder til den anden forælders udrejse med barnet, samme muligheder for at gennemtvinge en afgørelse eller aftale om barnets bopæl og samme muligheder for at straffe ”børnebortførelser”.

Ved en ”børnebortførelse” ud af landet forstås, at en forælder tager barnet med ud af landet eller tilbageholder barnet i udlandet, uden at have ret til det. Det bemærkes i den forbindelse, at begrebet ”landet” ikke entydigt anvendes i betydningen ”Danmark” i lovgivningen. Det beror på en fortolkning af en bestemmelse, om dens geografiske anvendelsesområde er Danmark eller hele Riget, dvs. Danmark, Grønland og Færøerne.

Side 1 af 5

2. Krav om samtykke eller afgørelse ved udrejse

Retsstillingen i Danmark

Efter forældreansvarslovens § 3 kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene, når der er fælles forældremyndighed. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet (dvs. hvor i Danmark) bopælen skal være.

Når forældre med fælles forældremyndighed er uenige om forældremyndigheden, skal begge give samtykke til, at barnet forlader landet (Danmark), herunder udrejser til Grønland eller Færøerne. På samme måde skal begge forældre give samtykke til, at barnets ophold uden for Danmark forlænges ud over det aftalte, forudsatte eller fastsatte. Statsforvaltningen kan dog træffe en afgørelse om, at barnet kan flytte fra Danmark, eller tage ophold uden for Danmark i en kortere periode.

Den foreslåede retsstilling i Grønland

Forældreansvarslovens § 3 foreslås sat i kraft for Grønland med følgende ordlyd.

”§ 3. Har forældre fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være.
Stk. 2. Har forældre fælles forældremyndighed, og er de uenige om forældremyndigheden, skal begge give samtykke til, at barnet forlader landet, herunder udrejser til Danmark eller Færøerne, eller til, at barnets ophold i udlandet, i Danmark eller på Færøerne forlænges ud over det aftalte, forudsatte eller fastsatte, medmindre der foreligger en afgørelse efter § 17, stk. 1, 2. pkt., eller § 25.”

Denne bestemmelse vil sikre, at der gælder samme regler for børn, der har bopæl i Grønland, som gælder for børn, der har bopæl i Danmark

3. Tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse eller aftale om barnets bopæl

Retsstillingen i Danmark

Ved fælles forældremyndighed har barnet bopæl hos den ene forælder. Bopælen placering kan være fastlagt ved en aftale mellem forældrene eller ved en afgørelse efter forældreansvarsloven. Tager den anden forælder barnet til sig uden bopælsforældrens samtykke, kan bopælsforælderen søge bopælsretten fuldbyrdet gennem fogedretten efter retsplejelovens §§ 536 eller 596, der har følgende ordlyd:

”§ 536. Domme og kendelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær samt retsforlig, afgørelser og aftaler, der kan fuldbyrdes efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, tvangsfuldbyrdes efter reglerne i § 537. Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2.

Stk. 2. De domme, kendelser, retsforlig, afgørelser, aftaler og anmodninger, der er nævnt i stk. 1, kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder eller umiddelbar magt. ...”.

”§ 596. Besiddelseskrav som nævnt i § 528 kan gennemtvinges af fogedretten ved en umiddelbar fogedforretning uden sædvanligt tvangsfuldbyrdesgrundlag, såfremt den berettigede (rekvirenten) i fogedretten kan godtgøre eller sandsynliggøre sit krav mod den forpligtede (rekvisitus).

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, når fogedrettens bistand er påkrævet til håndhævelse af forældremyndighed eller barnets bopæl. ...”.

Det bemærkes, at domme m.v. om forældremyndighed, barnets bopæl m.v. i § 536 også omfatter afgørelser, der er truffet af myndighederne i Grønland og på Færøerne.

Den foreslåede retsstilling i Grønland

Retsplejeloven for Grønland indeholder regler om tvangsfuldbyrdelse forældremyndighed og samvær. Disse regler foreslås ændret, sådan at de også omfatter muligheden for at tvangsfuldbyrde barnets bopæl.

Den grønlandske bestemmelse, der svarer til § 536 i den danske retsplejelov, findes i § 631 i retsplejelov for Grønland. Nedenfor er den foreslåede tilføjelse i bestemmelsen markeret med fed:

”§ 631. Bestemmelser om forældremyndighed, **barnets bopæl** og samvær kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder eller ved umiddelbar magt-anvendelse. ...”. (Se lovforslagets § 3, nr. 12).

Retsplejelov for Grønland rummer i § 632 en bestemmelse, der svarer til § 596 i den danske retsplejelov. Nedenfor er den foreslåede tilføjelse i bestemmelsen markeret med fed:

”§ 632. Besiddelseskrav som nævnt i § 628 kan gennemtvinges af fogeden ved en umiddelbar fogedforretning uden sædvanligt tvangsfuldbyrdesgrundlag, hvis den berettigede i fogedretten kan godtgøre eller sandsynliggøre sit krav mod den forpligtede.

Stk. 2. *Stk. 1* finder tilsvarende anvendelse, når fogedens bistand er påkrævet til håndhævelse af forældremyndighed, **barnets bopæl** og værge-

mål samt til håndhævelse af det sociale udvalgs beslutninger vedrørende børns ophold. ...". (Se lovforslagets § 3, nr. 18).

Disse tilføjelser vil sikre, at der er de samme muligheder for at gennemtvinge bopælsretten for børn, der har bopæl i Grønland, som for børn, der har bopæl i Danmark.

4. Muligheden for at straffe ved "børnebortførelser"

Retsstillingen i Danmark

Straffeloven indeholder følgende bestemmelse om "børnebortførelser".

"§ 215. Den, som unddrager en person under 18 år forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at han unddrager sig sådan myndighed eller forsorg, straffes efter reglerne i § 261.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der ulovligt fører barnet ud af landet."

§ 215, stk. 1, finder kun anvendelse på situationer, hvor den, der bortfører barnet, ikke har forældremyndigheden eller ikke har del i forældremyndigheden over barnet. § 215, stk. 2, finder anvendelse, når der er fælles forældremyndighed.

Geografisk finder stk. 1 anvendelse ved bortførelse både inden for og uden for Riget, dvs. den kan også anvendes ved en bortførelse fra Danmark til Grønland.

Stk. 2 finder kun anvendelse, når barnet bortføres og bringes ud af for Riget. Bestemmelsen kan således ikke anvendes, hvis et barn bortføres fra Danmark til Grønland.

Den foreslåede retsstilling i Grønland

I § 76 i kriminallov for Grønland findes en bestemmelse, der svarer til § 215, stk. 1, i den danske straffelov:

"§ 76. For unddragelse af forældremyndighed dømmes den, som unddrager en person under 18 år forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at den pågældende unddrager sig sådan myndighed eller forsorg."

Ved lovforslaget foreslås det, at der i denne grønlandske bestemmelse indsættes en bestemmelse, der svarer til § 215, stk. 2, i den danske straffelov om bortførelse ved fælles forældremyndighed. Den foreslåedes tilføjelse har følgende ordlyd:

"Stk. 2. Ligeledes dømmes den, der ulovligt fører barnet ud af riget."

Denne tilføjelse til kriminalloven for Grønland vil sikre, at der er de samme muligheder for at straffe børnebortførelse af et barn, der har bopæl i Grønland, som der er ved børnebortførelse af et barn, der har bopæl i Danmark.